

Vastaus Mikko Viilon ja 9 muun valtuutetun aloitteeseen kestävyden edelläkävijän energiavoitteet

VD/2468/00.02.00.03/2024

TeA/SP/JV/MV/EJ

Mikko Viilo sekä 9 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaan strategian osana toimiva Resurssiviisauden tiekartta määrittää kuusi kaistaa kohti ekologista kestävyttä ja hiilineutraaliutta vuonna 2030. Kaistalla 2 ”Hiilineutraali energia” tavoitellaan lämmityksen ja käytösähkön kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja uusiutuvan energian osuuden lisäämistä.

Tässä aloitteessa esitetään, että seuraavaan Resurssiviisauden tiekarttaan:

1. Kirkastetaan perimmäiset tavoitteet.

Nyt tavoitteissa on monta asiaa, ilman selkeää hierarkiaa. Tästä on aiheutunut kitkaakin konsernin sisällä. Esim. lämmöntuotannon kiinteistökohtaisuus (teknologiavaatimus) on toisinaan käytännössä saanut suuremman prioriteetin kuin kasvihuonekaasupäästöt (perimmäinen tavoite), missä ei ole järkeä. Perimmäiset tavoitteet pitää olla selvät, niistä johdetaan päämittarit, ja muut tavoitteet alistetaan niille.

2. Nostetaan energiantuotannon luontovaikutukset tavoitteisiin.

Fossiilittoman siirtymän edettyä ilmasto ei enää ole ainoa tärkeä ympäristönäkökohta. Energiateollisuus on laatinut biodiversiteettitiekartan ja Vantaan Energialla se on työn alla. Vantaan on syytä valmistella luontoon liittyvät vaikutukset keskeiseksi osaksi energiavoitteitaan.

3. Laajennetaan ilmastovaikutusten tarkastelua.

Virallinen aluepohjainen päästölaskenta, johon myös hiilineutraaliustavoitteemme perustuu, on hyvä alku. Ratkaisevaa ovat energiantuotannon todelliset globaalit hiilivarastojen muutokset. Nykyinen laskenta ei ulotu esim. laitosten elinkaari-vaikutuksiin tai polttoaineiden tuotantoketjuun. Kestävyden edelläkävijä tarkastelisi myös näitä.

4. Karsitaan teknologista ohjausta.

Toimintaympäristö muuttuu nopeasti. Esim. kaukolämmön ja paikallisempien lämmöntuotantotapojen kilpailuasetelma on nyt yhdenlainen, mutta 5 vuoden päästä eri. Valtuuston kannattaa ohjata ylätasen tavoitteilla ja pidäytyä teknologiavalintojen määrittämisestä.

Energiavoitteet ovat kestävyystavoitteemme kannalta tärkeitä, mutta asia on vaikea ja vaatii yhteistyötä konsernin sisäisesti. Aloittakaamme päivitys ajoissa.”

Kaupunginvaltuusto 25.3.2024 § 14

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi:

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

1. Kirkastetaan perimmäiset tavoitteet.

Resurssiviisauden tiekartan perimmäisenä ilmastotavoitteena on kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen. Hiilineutraali energia -kaistan tavoitteina on vähentää lämmityksen ja käyttösähkön päästöjä sekä lisätä uusiutuvan energian osuutta. Tavoitteiden toteutumisen mittarina on Vantaan alueen lämmityksen ja sähkön käytön päästöt (1000 t CO₂-ekv.) sekä uusiutuvan energian osuus kaukolämmön tuotannossa (%) ja aurinkosähkön (kWp) ja maalämmön (MWh) tuotanto. Näitä seurataan vuosittain ja nämä mahdollisuuksien mukaan ohjaavat toimintaa.

Vantaan Energialla on tavoite hiilinegatiivisuudesta vuonna 2030, ja siihen kaupunkikin nojaa omassa hiilineutraaliusskenaariossaan. Vantaan Energian skenaarion toteutumisella on keskeinen merkitys kaupungin tavoitteen toteutumisessa. On silti huomioitava, että kaukolämmön päästöt kasvoivat vuosina 2021 ja 2022, joten skenaarion toteutumista on seurattava tarkasti.

Kaupunki työstää omia tarkempia ohjauskeinojaan ja prosessejaan jatkuvasti, jotta toiminta olisi johdonmukaista, linjakasta ja tavoitteet toteutuisivat. Asemakaavoissa kaava-alueen ilmastovaikutuksia arvioidaan ja määrätään mahdollisuuksien mukaan vähähiilisiin ratkaisuihin ja energiatehokkuuteen. Kaupunki ei ole asettanut lämmöntuotannolle teknologiavaatimusta missään kaavassa.

Resurssiviisauden tiekarttaa ollaan päivittämässä kaupunkistrategian päivityksen myötä. Päivitysprosessissa tavoitteita ja toimeenpanoa kirkastetaan ja sidosryhmiä osallistetaan päivitykseen. Perimmäisenä tavoitteena vähähiilisyyden osalta tulee edelleen olemaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja siihen tähtäävä toiminta.

2. Nostetaan energiantuotannon luontovaikutukset tavoitteisiin.

Resurssiviisauden tiekarttaan nostettiin vuoden 2022 päivityksessä omaksi kaistakseen Monimuotoinen luonto. Tulevassa kaupunkistrategian ja resurssiviisauden tiekartan päivityksissä luonnon monimuotoisuus saa aiempaa suuremman painoarvon. Uuteen strategiaan valmistellaan luontoposiitivuustavoite Vantaalle. Työtä varten valmistui vuoden 2024 alussa luontoposiitivinen Vantaa raportti, joka oli esillä kaupunginhallituksessa 6.5.2024.

Luontoposiitivinen Vantaa -tavoite edellyttää monien toimenpiteiden osalta kaupungin periaatteiden ja sisäisten linjausten sekä niihin perustuvien toimintaohjeiden määrittelyä, jotta toimilla saadaan aikaan systemaattisia ja kattavia vaikutuksia. Tavoitteena on kaikkien toimijoiden yhteinen päämäärä ja luontonäkökulma tulee koskemaan myös energiatavoitteita. Tätä ryhdymme edistämään konserniohjauksen kautta yhteistyössä Vantaan Energian ja muiden sidosryhmien kanssa.

Vantaan kaupunki laski keväällä 2024 ensimmäistä kertaa alueensa luontojalanjäljen. Luontojalanjälkeä aiheuttavat kansainvälisen paneelin IPBES:n mukaan luontokadon viisi ajuria: 1) maan- ja merenkäyttö sekä käytön muutokset, 2) luonnonvarojen käyttö, 3) ilmastonmuutos, 4) saastuminen ja 5) vieraslajit. Laskentaan sisältyivät kunnan alueella kulutettu sähkö, kaukolämpö, erillislämmityksen polttoaineet, muun öljyn ja muiden polttoaineiden kulutus, liikenteen polttoaineet, uusien rakennusten rakentamisessa käytetyt rakennusmateriaalit sekä elintarvikkeiden kulutus.

3. Laajennetaan ilmastovaikutusten tarkastelua.

Alueperustaisen päästölaskennan taustalla ovat tiedot, joita saamme esimerkiksi Vantaan Energialta heidän lämmöntuotantonsa polttoainejakaumasta. Polttoaineiden tuotantoketjun tarkastelu kuuluu Vantaan Energian omaan vastuullisuustyöhön, jota kaupunki konserniohjauksen avulla valvoo. Kaupungilla ei ole mahdollisuutta saada tietoja globaaleista elinkaari vaikutuksista ja tuotantoketjuista sillä tarkkuudella, että ne voitaisiin ottaa osaksi päästölaskentaa ja tavoitteenasetantaa.

Alueperustaisen päästölaskennan rinnalla kaupunki tarkastelee myös kulutusperustaisia päästöjä, ja resurssiviisauden tiekartta sisältää toimenpiteitä myös kuluttamisen päästöjen vähentämiseksi. Vuosien 2020 ja 2022 päästötiedoilla tehtiin kulutusperustainen Kulma-laskenta Sitowisen kanssa, jonka avulla voimme paremmin kiinnittää huomiota alueperustaisen laskennan ulkopuolelle jääviin kuluttamisen päästöihin. Myös rakennusten elinkaaren hiilijalanjäljen laskentaa tehdään jo, ja sen laajempi käyttöönotto on keskustelussa kaupungilla. Kaupunki on ollut mukana myös Asemakaavoituksen vähähiilisyiden arviointimenetelmän kehitystyössä, jossa syntyneellä työkalulla tarkastellaan suunniteltavan alueen elinkaarista hiilijalanjälkeä kaavasuunnitteluvaiheessa.

4. Karsitaan teknologista ohjausta.

Konsernin sisäinen yhteistyö on erittäin tärkeää. Esimerkiksi kaupungilla ja Vantaan Energialla on kumppanuussopimus, jonka myötä ohjauskeinoja, yhteisiä tavoitteita ja yhteistyötä voidaan säännöllisesti edistää. Yhteistyötä tehdään myös erilaisissa energiahankkeissa, kuten Neutralpath (Aviapoliksen alueella) ja Energiapalvelumalli alueille (Tikkurilan osaamiskampus).

Kaupungin tavoitteena on ohjata vähähiilisyteen, ei teknologiaavalintoihin. Erilaisilla markkinaselvityksillä on pyritty kartoittamaan uusia energiateknologioita ja käymään yritysten kanssa vuoropuhelua hiilineutraaleihin energiaratkaisuihin ohjaamisesta niin, että ei tarpeettomasti suljeta mitään teknologioita pois kaavoitus- ja suunnitteluvaiheessa.

Energiantuottajien vähähiilisyyskenaarioiden taustalla olevia oletuksia on aina syytä tarkastella kriittisesti, olivat ne sitten Vantaan Energian tai muiden toimijoiden skenaarioita. Kaupungin ohjauskeinojen on perustuttava konservatiivisiin arvioihin skenaarioiden toteutumisesta. Kaupungin oman hiilineutraalisuuskenaarion päivityksen yhteydessä tullaan keskustelemaan myös energiasektorin skenaarioista sidosryhmien kanssa.

Kaupunginhallitus 16.9.2024 § 19

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa Mikko Viilolle ja 9 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- allekirjoitettu Mikko Viilon ja 9 muun valtuutetun aloite kestävyyden edelläkävijän energiatavoitteet

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Vantaa

Lisätiedot: ympäristösuunnittelija Marja Vuorinen, puh. 050 314 5386
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)